

**KENT KONSEYLERİNİN BELEDİYE MECLİSLERİNDE GÜNDEM
BELİRLEMEDEKİ ETKİSİ: ANTALYA, AFYONKARAHİSAR VE BURDUR
ÖRNEĞİ**

**EFFECT OF CITY COUNCILS ON THE DETERMINATION OF AGENDA IN
MUNICIPAL COUNCILS: CASE OF ANTALYA, AFYONKARAHİSAR AND
BURDUR**

Mustafa LAMBA¹, Uysal KERMAN²

Öz

Bu çalışmanın amacı; yerel yönetişimin bir göstergesi olarak, kent konseylerinin belediye meclislerinin gündeminin belirlenmesindeki etkisini incelemektir. Çalışma kapsamında, Antalya, Afyonkarahisar ve Burdur illerinin belediye meclisleri ve kent konseyleri yer almaktadır. Bu kapsamda, belediye meclisi ve kent konseyi üyeleri için iki farklı anket formu hazırlanarak yüz yüze anket uygulaması gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler SPSS 16.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda, Antalya ve Afyonkarahisar kent konseyi üyeleri belediye meclisinde gündem belirlemede etkili olduklarını ifade ederlerken, Burdur kent konseyi üyelerinde bu etki düşük kalmıştır. Karşılaştırma testlerinde de kent konseyleri arasında Antalya kent konseyi lehine, belediye meclisleri arasında da Afyonkarahisar belediye meclisi lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Mevzuattan kaynaklanan yetersizliklere rağmen, yapılan anket çalışması ve mülakatlara dayanılarak, kent konseylerinin üye sayıları ve yapısı, kurumsallaşma seviyeleri ve belediye yönetimi ile ilişkilerinin karar alma süreçlerinde etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetişim, Kamu Yönetimi, Belediye, Kent Konseyi

Abstract

It is the aim of this study to examine the effect of city councils on the determination of agenda in the municipal councils as an indication of local governance. Within this scope, the city councils and the municipal councils of Antalya, Afyonkarahisar and Burdur are included in the study. Two different questionnaire forms have been prepared for the members of councils in the municipalities and the cities, and face to face technique has been used as for the interview. The data collected have been analyzed with

¹ Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, mlamba@mehmetakif.edu.tr

² Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, uysalkerman@sdu.edu.tr

SPSS 16.0. As a result of the analysis, it has been determined that the city councils of Antalya and Afyonkarahisar are effective on the determination of agenda in the municipal councils but the effect of Burdur city council is at low level in this scope. Furthermore, it has been observed in the comparative tests that there are significant differences in favor of Antalya city council among the city councils, and in favor of Afyonkarahisar municipality among the municipalities. As a result of this study, it has been concluded that the city councils might be effective in the decision-making processes subject to the number of members, their structures, their institutionalism level and their relations with the municipality management based on the interviews and questionnaires within the scope of this study in spite of inadequacies arising from current legislation.

Keywords: Local Governance, Public Administration, Municipality, City Council

GİRİŞ

Yönetişim kavramının popüler hale gelmesinde Dünya Bankası'nın (DB) Raporu'nun (World Bank, 1989:xii-60) önemli katkısı olmuştur. Afrika'nın kalkınma sorunlarının çözümü için önerilen yönetim kavramı DB tarafından "iyi yönetim" (good governance) olarak kullanılmıştır. Kavramın dünya genelinde yaygınlaştırılmasında ise BM Kalkınma Programı (UNDP) önemli çabalar sarfetmiş ve yönetişimi; devlet, sivil toplum ve özel sektörün oluşturduğu, bir ülkenin her düzeyindeki işlerinin yönetilmesinde ekonomik, siyasi ve idari otoritenin kullanımı (BM, 2010:1-2) olarak tanımlamıştır.

Yönetişim, aslında klasik anlamda tek yönlü gerçekleşen yönetimden, karşılıklı etkileşime ve paydaşlık anlayışına dayalı yeni bir yönetme şekline doğru geçiştir. Yönetişim, kelime olarak yönetim kavramından türemiş olmakla birlikte yönetimden farklıdır. Çünkü yönetişimde, devlet ile devlet dışındaki yapıların işbirliğinin geliştirilmesi ve karar alma tekelinin devletten toplumdaki diğer aktörlere doğru kaydırılması söz konusudur (Rhodes, 1996:652-653).

Böylece, hiyerarşik yapının dışında, devlet, STK ve özel kesim arasındaki ilişkilerin düzenlenmesini öngören bir örgütlenme anlayışı ortaya çıkmakta (Gaudin, 1998:47-49), kamu ve özel kesimin sorumlulukları belirlenmekte, iktidar karar alma ve uygulama sürecine dâhil olan aktörler arasında dağıtılarak, kendi kendini yöneten yapılar gündeme gelmektedir (Stoker, 1998:18).

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere yönetişimin gerçekleşebilmesi için toplumsal aktörlerin birlikte yönetmelerine ve karar alma süreçlerine katılmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı katılım, yönetişimin anahtar kavramlarından biri olup siyasi ve yönetsel olmak üzere iki şekilde gerçekleşmektedir. Siyasi katılım, vatandaşların her düzeyde siyasi yöneticilerini seçmeye ve onları etkilemeye yönelik davranışlarıdır. Yönetsel katılım ise seçim faaliyetleri haricindeki, kamu hizmetlerinden etkilenenlerin bu hizmetlerle ilgili, gündemin belirlenmesi, kararların hazırlanması, karara dönüştürülmesi ve uygulanması aşamalarından birine veya birkaçına katkıda bulunmalarıdır. Böylece vatandaşlar kamu politikası süreçlerinde kendilerine yer bulmuş olurlar (Eryılmaz, 2014:61-62). Gündem belirleme, karar alma süreçlerinin ve bir düşüncenin karara dönüştürülmesinin ilk basamağı olması sebebiyle bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, yerel yönetişimin en önemli ve örgütlü aktörlerinden biri olan kent konseylerinin belediye meclislerinin gündeminin belirlenmesi aşamasındaki durumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında, Antalya, Afyonkarahisar ve Burdur belediye meclisleri ile bu illerde bulunan kent konseyleri yer almaktadır.

1. YEREL YÖNETİMDEN YEREL YÖNETİŞİME GEÇİŞ

Toplumsal, siyasal, kültürel ve ekonomik alanlarda yaşanan değişimler yönetsel yapıları derinden etkilemiştir. Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçerken ortaya çıkan değişim ihtiyacı sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçerken de hissedilmiştir (Al, 2009:49-50). Ortaya çıkan bu çok boyutlu ve çok yönlü değişimler ise mevcut yönetim anlayışının özellikle meşruiyet bakımından sorgulanmasına yol açmıştır. Yeni yönetim anlayışı yönetim ihtiyacını tamamen ortadan kaldırmadan ancak günün koşullarına göre yeniden uyarlamaya yönelik çabalara sahne olmuştur (Özer, 2005:304). Meşruiyet sorunlarının çözülebilmesi için yönetsel sistemler, yurttaşların katılımını kolaylaştıracak ve beklentilerine cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmeye çalışılmıştır (Çukurçayır, 2003:8).

Yönetişim, devletin ekonomik ve toplumsal alandaki rolünün yeniden tanımlanmasını gerektirmektedir. Klasik yönetim anlayışından farklı olarak yönetişimde, piyasa aktörleri ve sivil toplum gibi devletin dışında faaliyet gösteren kesimler de yönetim sürecinin aktörleri arasına dahil edilmektedir (Güzelsarı, 2003:30). Böylece hiyerarşik örgütlenmeye dayalı bürokratik yapılar, daha esnek, serbest piyasayı destekleyen, müşteri memnuniyetine önem veren ve yeni kamu işletmeciliği yaklaşımını esas alan bir yapıya doğru evrilmektedir (Ömürkünülşen, 2003:19). Bu evriliş ise tek yönlü yönetim anlayışından çok yönlü yönetişime doğru bir dönüşümü ortaya çıkarmaktadır.

Seçimler artık toplumun yönetime katılmasının tek yolu olarak düşünülmemekte, vatandaşlar siyasal partilerin yanında sivil toplum kuruluşları yolu ile de toplumsal yaşama doğrudan ve aktif olarak katılabilmektedirler. Bu durum ise demokrasi anlayışını değiştirmektedir. Böylece vatandaşların kendilerinin ve yaşadıkları çevrenin sorunlarına ilgi duymaları ve sorunların çözümüne katkı sağlamak amacıyla yönetsel faaliyetlere daha fazla katılmaları mümkün olmaktadır (Sağır, 2003:28).

Küresel ve ulusal düzeyde uygulama alanı bulan ve özellikle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) katkılarıyla yerel düzeyde de yaygınlaşan yönetişimin yerel düzlemdeki karşılığı ise yerel yönetişim olarak ifade edilmektedir. Yerel yönetişimin gelişmesinde, belediyelerin, klasik hizmet kuruluşları olmanın ötesinde içiçe oldukları toplumsal kesimleri sorunları çözmeye ve sürdürülebilir kalkınmada birer paydaş olarak görmelerini sağlayacak gelişmelerin önemli etkileri olmuştur.

Yöneten ve yönetilen ayrımının halkta ortaya çıkardığı hoşnutsuzluk, halkın söz sahibi olabileceği yeni yönetim mekanizmalarının geliştirilmesini sağlamıştır (Haktankaçmaz, 2004:53). Bu mekanizmalar içerisinde en uygun olanı ise yerel yönetişimle getirilen katılımcı yönetim yapılarıdır.

Yerel yönetişim, yapmakla yükümlü oldukları hizmetlerin tamamını doğrudan kendilerinin yapmasını değil, toplumdaki diğer aktörlerle ortaklık anlayışı içinde yapabilirliğinin sağlanmasını öngörmektedir. Böylece katılım bilinci gelişerek hem vatandaşların hem de kentteki diğer paydaşların yaşadıkları kente bağlılıkları artabilmektedir. Ayrıca katılımın yaygınlaşması, yerel yönetimlerde temsili

demokrasinin yetersizliklerinin giderilmesinde ve meşruiyetin arttırılmasında da önemli katkıları olmaktadır (Göymen, 2000:10). Hiyerarşik yönetim yapısının ortaya çıkardığı olumsuzluklar, yerel düzeyde de bir yönetim modelinin ortaya konulmasına ve yerel siyasetin gittikçe çok aktörlü bir modele doğru kaymasına yol açmaktadır (Şengül, 1999:12).

Yerel yönetişimde vatandaşların yerel düzeyde karar alma ve uygulama süreçlerine hemen her düzeyde katılmaları öngörülmektedir. Uluslararası alanda ortaya çıkan yoksulluk, açlık, hastalıklar, ekosistemin bozulması, eşitsizlikler, insan hakları ihlalleri gibi çok sayıda sorunun, katılım eksikliğine bağlanması da (Ökmen ve Görmez, 2009:109) katılımın ne kadar önemli olduğunun bir göstergesidir.

Türkiye’de halkın katılımına olanak sağlayan ve yerel yönetim kapsamında değerlendirilebilecek bazı uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Bu uygulamalar, planlama çemberleri, kamuoyu araştırmaları, halk oylaması, proje demokrasisi, semt danışma meclisleri, halk toplantıları, e-belediyeçilik, muhtarlar toplantısı, sivil toplum örgütleri, referandum, dilekçe, şikâyet kutuları, kişisel başvuru ve en önemlisi de Yerel Gündem 21 ve kent konseyleridir.

Gerek uluslararası kuruluşlar tarafından hazırlanan belgelerde (Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Avrupa Kentsel Şartı, Gündem 21 vb.) gerekse Türkiye’de son yıllarda gerçekleştirilen yerel yönetim reformları kapsamında yürürlüğe giren yerel yönetim yasalarında katılım konusunda önemli düzenlemelere gidilmiştir.

Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nda, demokrasinin okulu olarak kabul edilen yerel yönetimlerin haklarının güvence altına alınması hedeflenmektedir. Çünkü Şart’a taraf olan ülkelere, kendi yerel yönetim birimlerinin, siyasi, yönetsel ve mali yönlerden bağımsızlıklarını güvence altına alma yükümlülüğü getirilmektedir (Keleş, 1995:4). Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yerel yönetimler, vatandaşlara en yakın, onların katılımına olanak sağlayan, geliştirilmesi ve özerkliklerinin arttırılması gereken temel yönetsel birimler olarak görülmektedir (İnaç ve Ünal, 2007:2).

Yerel yönetişimin gelişmesinde en önemli adım BM’nin 1992 Rio Zirvesi’nde Gündem 21 eylem planının hazırlanması ile atılmıştır. Gündem 21’de esas sorumluluk merkezi yönetimlere verilmekle birlikte, halkın, hükümet-dışı kuruluşların ve diğer kesimlerin yönetsel süreçlere etkin olarak katılımının sağlanmasına vurgu yapılmaktadır (Emrealp, 2005: 15-16). Gündem 21’de ulusal eylem planlarının hazırlanmasında kaynak teşkil etmesi beklenen yerel eylem planlarının hazırlanması talep edilmiştir (Toprak, 2006:288). 1996 yılına kadar ülkelerin yerel yönetimlerinin, kendi yörelerindeki vatandaşlar, yerel kuruluşlar ve özel sektörle birlikte, sorunlarını tespit ederek bölgeleri için kendi “Yerel Gündem 21’lerini oluşturmaları kararlaştırılmıştır (Ökmen ve Parlak, 2008:333).

Yerel Gündem 21 çalışmaları kapsamında dünyanın çok sayıda ülkesinde Yerel Gündem 21 meclisleri, çalışma grupları ve kozalar meydana getirilmiştir. Türkiye’nin Yerel Gündem 21 ile tanışması 1996 yılında İstanbul’da düzenlenen BM HABITAT-II İnsan Yerleşimleri Konferansı (Kent Zirvesi) ile olmuştur. HABITAT II ile herkes için yeterli konut temin etme ve insan yerleşimlerini daha güvenli, daha sağlıklı, yaşanabilir, hakça, sürdürülebilir ve üretken yapma gibi evrensel hedeflerin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda yaşam alanlarının daha iyi hale getirilmesi, uluslararası, ulusal ve yerel ölçeklerde eylem için yeni ortaklıkların tekrar gündeme getirilmesi planlanmıştır (BM, 1999).

Bu kapsamda 1996 yılından itibaren ülkemizde de Yerel Günden 21 Meclisleri oluşturulmaya başlanmıştır. Hızla yaygınlaşan bu meclisler, çalışma grupları ve kozalar, dünyada da başarılı uygulamalar arasındaki yerini almıştır. Bu meclisleri yasal bir zemine oturtmaya yönelik çabalar doğrultusunda 2005 yılında yürürlüğe giren Belediye Kanunu'nun³ 76. maddesinde kent konseyi ile ilgili bir düzenleme yapılmıştır. Böylece Yerel Gündem 21 adı altında oluşturulan yapılar kent konseyi çatısı altında birleştirilmiştir. Kent konseylerinin kurulması, yapısı, işleyişi, vb. konuları düzenlemek amacıyla da İçişleri Bakanlığı tarafından 2006 yılında Kent Konseyi Yönetmeliği⁴ yayımlanmıştır.

Yönetmelikte kent konseyi: *Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları* (md.4/b) olarak tanımlanmıştır.

Kent konseyi üyeleri, mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, mahalle muhtarları, siyasi partilerin temsilcileri üniversite temsilcisi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcilerinden (md.8) oluşmaktadır. Bu yapı ile yerel düzeyde tüm toplumsal kesimlerin katılımına olanak sağlamayı amaçlayan bir çatı örgütlenmeye (Kerman vd., 2012:14) gidildiğini söylemek mümkündür.

Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma grupları oluşturabilmekte ve bu meclislerde ve çalışma gruplarında ortaya çıkan düşünceler kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere belediye meclislerine sunulmaktadır (md.12). Kent konseyi genel kurulunda oluşturulan görüşlerin ise belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirileceği (md.14) belirtilmektedir.

Düzenlemelerden, kent konseyleri aracılığıyla, demokratikleşmenin, çok aktörlü yönetişimin, katılımcılığın, ortak aklın ve toplumun ilgili kesimlerinin karar alma süreçlerinde aktif olarak yer almasının amaçlandığı görülmektedir.

2. BELEDİYE MESLİSLERİNDE GÜNDEM BELİRLEME

Belediyeler tüzel kişiliğe sahip, genel amaçlı yerel hizmetleri yürütmekle görevli yönetim birimleridir. Genel amaçlı hizmetler ifadesi ile anlatılmak istenen, belediyelerin belirli bir yerel hizmetin değil, yerel nitelikteki genel hizmetlerin yürütülmesinden sorumlu olmalarıdır. Belediyelerin çok sayıda hizmeti yürütmekle yükümlü olmaları, yönetim ve karar organlarının seçimlerle belirlenmesini gerektirmektedir (Akbulut, 2007: 89). Yerel yönetimlerde politikalar, halk tarafından seçimle belirlenen üyelerin oluşturduğu kurum, komisyon, meclis gibi organlar tarafından oluşturulmaktadır. Yerel meclisler ise temsili demokrasinin bir ürünü ve en temel karar organlarıdır (Kalabalık, 2005:365).

2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediyenin organları, belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak sayılmaktadır. Belediye Kanunu'nun 17. maddesinde

³ Resmi Gazete, 13.07. 2005 Tarih ve 25874 Sayılı, 5393 sayılı "Belediye Kanunu"

⁴ Resmi Gazete, 08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı, "Kent Konseyi Yönetmeliği".

belediye meclisi; belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilmiş üyelerden oluşur denilmektedir.

Kanun'da belediye meclisinin karar alma sürecine yönelik bazı değişiklikler yapılmıştır. Bunlar, toplantı ve karar yeter sayıları ile gündem belirlemeye ilişkin konularda belediye başkanının konumunu güçlendiren düzenlemelerdir. 1580 sayılı eski Kanun'da belediye meclisleri yılda üç kez, Şubat, Haziran ve Ekim aylarında toplanmakta idi. Yeni düzenleme ile belediye meclislerinin her ayın ilk haftasında belirlenen bir günde toplanması kuralı getirilmiştir. Böylece belediye meclislerinin daha sık toplanması sağlanarak yerel hizmetlerin belirlenmesinde daha hızlı ve etkin karar alabilmelerine olanak sağlanmıştır. Önceki Kanun'da meclis toplantıları arasındaki sürenin uzun tutulmasından dolayı çok sayıda kararın, üyelerinin çoğunluğu kamu görevlilerinden oluşan belediye encümeni tarafından alınmasına neden olmuştur (Arıkboğa, 2008: 175; Akbulut, 2007: 100).

Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanmaktadır (md.20). Meclis toplantısından önce meclis gündeminin belirlenmesi gerekmektedir. Çünkü gündemde yer verilmeyen konular hakkında karar alınması mümkün değildir. Kanun'da belediye meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur (md.21) ifadesine yer verilmektedir. Görüldüğü üzere Kanun, gündem belirleme yetkisini belediye başkanına tanımaktadır. Ancak belediye meclis üyeleri de belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilirler. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır (md.21) denilerek, meclis üyelerine de gündem belirleme konusunda belirli koşullar altında yetki tanınmaktadır. Belediye meclislerinin farklı siyasi partileri temsil eden meclis üyelerinden oluşturduğu düşünülürse, gündem belirlemede üye sayısı az olan partilerin etkili olması beklenmemektedir.

İlk kez 5393 sayılı Kanun'da düzenlenen kent konseylerinin kararlarının ise belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirileceğine ifade edilmektedir (5393/md.76, Kent Konseyi Yönetmeliği/md.14). Bu düzenleme, yerel yönetim adına önemli bir gelişmedir. Her ne kadar bu kararların belediye meclisinde sadece değerlendirileceğinden söz edilse de kararların meclis gündemine gelmiş olması bile hayata geçirilmesi bakımından önemli bir adım olarak kabul edilebilir. Bundan başka 5393 sayılı Kanun'da, stratejik plan ve ihtisas komisyonlarına oy hakkı olmasa da belediye meclisi üyeleri haricinde kişilerin katılımına olanak sağlanmış olması, yerel yönetim adına önemli gelişmelerdendir.

3. BELEDİYE MECLİSLERİNDE GÜNDEM BELİRLEMEDE KENT KONSEYLERİNİN ROLÜ

Bu çalışmada kent konseylerinin, belediye meclislerinde gündem belirlemedeki etkisi saptanmak istenmiştir. Çalışma kapsamına Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi, Antalya Kent Konseyi, Afyonkarahisar Belediye Meclisi, Afyonkarahisar Kent Konseyi ve Burdur Belediye Meclisi ve Burdur Kent Konseyi üyeleri dâhil edilmiştir. Bu iller, farklı ölçek büyüklüğüne sahip olmalarından ve kent konseylerinin farklı yıllarda kurulmuş olmasından dolayı tercih edilmiştir. Belediye meclisi ve kent konseyi üyeleri için benzer soruların yer aldığı iki farklı anket formu düzenlenmiştir. Anket soruları genellikle 5'li Likert tarzında hazırlanmıştır. Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde kent konseylerinin rolünü tespit edebilmek için kent konseyi üyeleri anketinde 6 soru, belediye meclisi üyeleri anketinde ise 8 soru yer almıştır. Pilot uygulama sonucunda elde edilen verilerin güvenilirlik analizleri

yapılmış ve belediye meclisi anketinin Cronbach's Alpha değeri %89,52 ve kent konseyi anketinin Cronbach's Alpha değeri ise %85,28 gibi yüksek bir güven aralığında olduğu görülmüştür.

Anket verilerinin analizi için SPSS 16.0 istatistik programı kullanılmıştır. Belediye meclisleri ve kent konseyleri için her soruya ait frekans dağılımları hesaplanmıştır. Testler yapılmadan önce parametrik ya da nonparametrik testlerden hangisinin uygulanacağına karar verebilmek için serilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Bu amaçla Kolmogorov-Smirnov Z Testi yapılmıştır. Test sonucunda serilerin anlamlılık dereceleri $p=0.00$ olarak ölçülmüştür. Dolayısıyla bu değer 0,05'ten küçük olması serilerin normal dağılıma sahip olmadıklarını gösterdiği için nonparametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Belediye meclislerinde gündem belirlemeye yönelik olarak kent konseyleri arasında ve belediye meclisleri arasında farklılık olup olmadığını ölçmek için nonparametrik testlerden, Mann Whitney U Testi ile Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Yüz yüze anket uygulaması ile Antalya Kent Konseyi'nin yaklaşık 1000 üyesinden 520'sine (%52), Afyonkarahisar Kent Konseyi'nin 150 üyesinden 71'ine (%47) Burdur Kent Konseyi'nin 145 üyesinden 38'ine (%26) ulaşılmıştır. Belediye meclislerinde ise Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 31 üyesinden 21'ine (%67), Afyonkarahisar Belediye Meclisi'nin 31 üyesinden 22'sine (%70) ve Burdur Belediye Meclisi'nin de 25 üyesinden 14'üne (%56) ulaşılmıştır. Böylece anket uygulamasının temsil ediciliği de sağlanmaya çalışılmıştır.

3.1. Kent Konseylerine İlişkin Bulgular

Antalya, Afyonkarahisar ve Burdur kent konseyi üyelerinin belediye meclislerinin gündeminin belirlenmesindeki etkilerine ait anket bulguları şunlardır:

Tablo 1. Antalya Kent Konseyinin Belediye Meclisi Gündeminin Belirlenmesinde Etkinliğini Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)	
1.	Kent konseyinin belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	3,96	0,815	79,7	
2.	Belediye meclisine ilettiğimiz talepler dikkate alınmaktadır.	3,94	0,831	79,0	
3.	Yerel politikalar belirlenirken belediye, kent konseyine danışmaktadır	3,80	0,928	72,2	
4.	Belediye, yerel politika belirleme sürecinde yörede bulunan dernek, vakıf, birlik vb. ilgili kesimlerin görüşlerini almaktadır.	3,92	0,884	74,4	
5.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın talepleri dikkate alınmaktadır.	3,85	2,370	71,0	
6.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde sizce hangisinin etkisi daha fazladır? (%)				
	Belediye Başkanı	Belediye meclisi	Encümen	Kent Konseyi	Diğerleri
	14,5	27,6	6,0	34,5	17,4

Karar alma sürecinin ilk aşaması toplantı gündeminin oluşturulmasıdır. Çünkü gündemde yer almayan bir konu hakkında karar alınması mümkün değildir. Belediye meclislerinin gündemini belirleme

yetkisi belediye başkanına aittir. Ancak encümen üyeleri ve belediye meclis üyeleri de gündem belirlenirken öneride bulunabilirler. Tablo 1’de Antalya Kent Konseyi üyelerinin gündem belirlemeye yönelik vermiş oldukları yanıtlara ait frekans dağılımları yer almaktadır. Antalya Kent Konseyi üyelerinin %79,7’si belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde kent konseyinin etkili olduğunu ifade etmiştir. Üyelerin %79’u ise kent konseyinden belediye meclisine iletilen taleplerin dikkate alındığını, %71’i de belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın taleplerine önem verildiğini belirtmiştir. Bulgulardan, belediyenin yerel politika belirleme sürecinde kent konseyinin ve yörede bulunan sivil toplum kuruluşlarının düşüncelerine başvurduğu görülmüştür (%74,4). Yasal olarak belediye meclisi gündemi belirleme yetkisi belediye başkanına ait olmasına rağmen elde edilen bulgular bu süreçte kent konseyinin (%34,5) ve belediye meclisinin (27,6) daha etkili olduğunu göstermiştir. Dolayısıyla gündem belirlemede Antalya Kent Konseyinin etkili olduğu (%75,2) sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Antalya Kent Konseyi Başkanlığı yapılan görüşmelerde belediye meclisine göndermiş oldukları kararların hemen hepsinin kabul edildiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 2. Afyonkarahisar Kent Konseyinin Belediye Meclisi Gündeminin Belirlenmesinde Etkinliğini Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)	
1.	Kent konseyinin belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	3,81	0,728	77,1	
2.	Belediye meclisine ilettiğimiz talepler dikkate alınmaktadır.	3,87	0,740	85,7	
3.	Yerel politikalar belirlenirken belediye, kent konseyine danışmaktadır	2,95	0,954	40,0	
4.	Belediye, yerel politika belirleme sürecinde yörede bulunan dernek, vakıf, birlik vb. ilgili kesimlerin görüşlerini almaktadır.	3,65	0,796	74,3	
5.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın talepleri dikkate alınmaktadır.	3,70	0,748	72,8	
6.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde sizce hangisinin etkisi daha fazladır? (%)				
	Belediye Başkanı	Belediye meclisi	Encümen	Kent Konseyi	Diğerleri
	29,1	67,7	0.0	0.0	3,2

Afyonkarahisar Kent Konseyi üyelerinin gündem belirlemede etkinliği ölçen sorulara vermiş oldukları yanıtlar Tablo 2’de görülmektedir. Kent konseyi üyelerinin büyük çoğunluğu (%85,7) belediye meclisine iletmış oldukları taleplerin dikkate alındığını ifade etmiştir. Bu ifadeyi destekler nitelikte üyelerin %77’1’i de kent konseyinin, belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Belediyenin yerel politika belirleme sürecinde kent konseyine yeterince danışmadığı (%40) gözlenirse de yörede bulunan dernek, vakıf vb. kesimlerin görüşlerini aldığı (%74,3) görülmüştür. Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde en etkili kesim belediye meclisi (%67,7), daha sonra belediye başkanı (%29) ve diğerleri (3,2) gelmektedir. Kent konseyi üyeleri belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde kent konseyinin etkisi olduğunu düşünmelerine rağmen sıralamada kent konseyine yer verilmediği görülmüştür. Gündem belirlemede etkinlik bakımından Afyonkarahisar Kent Konseyinin etkili olduğu (%69,98) söylenebilir.

Tablo 3. Burdur Kent Konseyinin Belediye Meclisi Gündeminin Belirlenmesinde Etkinliğini Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)	
1.	Kent konseyinin belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	3,05	1,374	47,4	
2.	Belediye meclisine ilettiğimiz talepler dikkate alınmaktadır.	2,76	1,261	28,9	
3.	Yerel politikalar belirlenirken belediye, kent konseyine danışmaktadır	2,44	1,155	18,4	
4.	Belediye, yerel politika belirleme sürecinde yörede bulunan dernek, vakıf, birlik vb. ilgili kesimlerin görüşlerini almaktadır.	3,07	1,238	36,9	
5.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın talepleri dikkate alınmaktadır.	3,05	0,928	39,5	
6.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde sizce hangisinin etkisi daha fazladır? (%)				
	Belediye Başkanı	Belediye meclisi	Encümen	Kent Konseyi	Diğerleri
	55,3	23,7	5,3	0,0	15,8

Burdur Kent Konseyine ait gündem belirlemede etkinliği ölçen sorulara ait frekans dağılımları Tablo 3’de verilmiştir. Burdur Kent Konseyi meclis ve çalışma grupları yakın bir zaman önce oluşturulduğu için anket uygulandığı tarihte henüz belediye meclisine gönderilmiş bir karar bulunmamaktadır. Bu nedenle bulguların olumlu çıkması beklenmemektedir. Kent konseyi üyelerinin %55,3’ü belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde belediye başkanının, %23,7’si belediye meclisinin, %5,3’ü de encümen üyelerinin etkili olduğu ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcıların yarıya yakını (47,4) kent konseyinin belediye meclisinin gündeminin belirlenmesinde etkisi olduğunu belirtmiştir. Üyelerin %36,9’u belediyenin, yerel politika belirleme sürecinde yöredeki dernek, vakıf vb. kuruluşların görüşlerini aldığını düşünmektedir. Burdur Kent Konseyi gündem belirlemede etkinlik konusunda %34,2’lik frekansa sahiptir.

Tablo 4. Kent Konseylerinin Belediye Meclisi Gündeminin Belirlenmesinde Etkinliğini Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)
1.	Kent konseyinin belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	3,89	0,877	77,4
2.	Belediye meclisine ilettiğimiz talepler dikkate alınmaktadır.	3,86	0,898	76,7
3.	Yerel politikalar belirlenirken belediye, kent konseyine danışmaktadır	3,62	1,027	65,3
4.	Belediye, yerel politika belirleme sürecinde yörede bulunan dernek, vakıf, birlik vb. ilgili kesimlerin görüşlerini almaktadır.	3,84	0,923	75,3
5.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın talepleri dikkate alınmaktadır.	3,78	2,190	69,4
6.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde sizce hangisinin etkisi daha fazladır? (%)			
	Belediye Başkanı	Belediye meclisi	Encümen	Kent Konseyi

	18,9	31,9	5,3	28,2	15,7
--	------	------	-----	------	------

Kent konseyi üyelerinin genel bir değerlendirmesi yapıldığında belediye meclisi gündeminin belirlenme sürecinde kent konseylerinin etkili olduğu ve bu süreçte belediyelerin, ilgili kesimlerin ve halkın düşüncelerine önem verdiği görülmektedir (bkz. Tablo 4). Gündem belirleme sürecinde etkili olan aktörlerin sırasıyla, belediye meclisi (%31,9), kent konseyi (28,2), belediye başkanı (%18,9), diğerleri (15,7) ve encümen (%5,3) olduğu tespit edilmiştir. Bu sıralamada kent konseylerinin ikinci sırada yer alması yerel yönetim bakımından oldukça umut verici bir durum olarak değerlendirilebilir.

3.2. Belediye Meclislerine İlişkin Bulgular

Tablo 5. Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi Gündem Belirlemede Etkinliği Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)	
1.	Kent konseyinin belediye meclis gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	2,80	1,249	42,9	
2.	Kent konseyinden Belediye meclisine iletilen talepler dikkate alınmaktadır.	3,36	1,048	63,6	
3.	Yerel politika belirleme aşamasında belediye kent konseyine danışmaktadır.	3,14	1,236	47,6	
4.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın taleplerine öncelik tanınmaktadır	3,66	1,238	66,7	
5.	Kent konseyinden gönderilen kararların belediye tarafından uygulanabilirliği yüksektir.	3,23	1,091	57,2	
6.	Meclis gündemi belirlenmeden önce belediye meclisi üyeleri ile gerekli görüşmeler yapılmaktadır.	3,57	1,207	71,4	
7.	Belediye meclisinin toplantı gündemi belirlenirken kent konseyinin önerileri dikkate alınmaktadır.	3,23	1,220	52,4	
8.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde hangisinin etkisi daha fazladır? (%)				
	Başkan	Encümen	Meclis Üyesi	Kent Konseyi	Diğerleri
	66,7	4,8	23,8	4,8	0,0

Gündem belirlemede etkinliği ölçmek amacıyla belediye meclisi üyelerine 8 adet soru yöneltilmiştir. Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerinin ankete vermiş oldukları yanıtlar Tablo 5’de görüldüğü gibidir. Belediye meclis üyelerinin %42,9’u kent konseyinin belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde etkili olduğunu, %63,6’sı ise kent konseyinden belediye meclisine iletilen taleplerin dikkate alındığını belirtmiştir. Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın taleplerine öncelik verildiğini düşünenlerin oranı %66,7’dir. Anket bulgularına göre, yerel politika belirleme aşamasında kent konseyine yeterince danışılmadığı görülmüştür (%46,7). Belediye meclisi üyelerinin %57,2’si ise kent konseyinden gönderilen kararların uygulanabilirliğinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Meclis gündemi belirlenmeden önce belediye meclisi üyeleri ile gerekli görüşmeler yapıldığını düşünenlerin oranı %71,4’tür. Meclis üyeleri belediye meclisi gündemi belirlenirken en etkili aktörlerin belediye başkanı (%66,7), meclis üyeleri (%23,8), encümen (%4,80) ve kent konseyi (%4,80) olduğunu ifade etmişlerdir. Bu süreçte kent konseylerinin az da olsa yer alması yönetim bakımından olumlu kabul edilebilir.

Tablo 6. Afyonkarahisar Belediye Meclisi Gündem Belirlemede Etkinliği Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)	
1.	Kent konseyinin belediye meclis gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	3,50	1,101	63,6	
2.	Kent konseyinden Belediye meclisine iletilen talepler dikkate alınmaktadır.	4,18	0,588	90,9	
3.	Yerel politika belirleme aşamasında belediye kent konseyine danışmaktadır.	3,45	0,800	54,5	
4.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın taleplerine öncelik tanınmaktadır	4,36	0,902	90,9	
5.	Kent konseyinden gönderilen kararların belediye tarafından uygulanabilirliği yüksektir.	3,81	0,795	80,2	
6.	Meclis gündemi belirlenmeden önce belediye meclisi üyeleri ile gerekli görüşmeler yapılmaktadır.	3,63	1,398	78,2	
7.	Belediye meclisinin toplantı gündemi belirlenirken kent konseyinin önerileri dikkate alınmaktadır.	3,59	0,908	68,2	
8.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde hangisinin etkisi daha fazladır? (%)				
	Başkan	Encümen	Meclis Üyesi	Kent Konseyi	Diğerleri
	63,8	13,6	13,6	0,0	9,1

Afyonkarahisar Belediye Meclisi üyelerinin gündem belirlemede etkinliği ölçen sorulara vermiş oldukları yanıtların frekans dağılımları Tablo 6’da görüldüğü gibidir. Belediye meclisi üyelerinin tamamına yakını kent konseyinin ve halkın belediye meclisine ilettiği taleplerin dikkate alındığını (%90,9) ve öncelik tanındığını ifade etmişlerdir. Meclis gündemi belirlenmeden önce belediye başkanının, meclis üyelerinin (%78,2) ve kent konseyinin (%68,2) görüşlerini dikkate aldığı görülmektedir. Politika belirleme sürecinde ise belediyenin kent konseyine yeterince danışmadığı (%54,5) tespit edilmiştir. Belediye meclis gündeminin belirlenmesinde en fazla belediye başkanının (%63,8) daha sonra encümen (%13,6), meclis üyeleri (%13,6) ve diğerlerinin (%9,1) etkili olduğu görülmüştür.

Tablo 7. Burdur Belediye Meclisi Gündem Belirlemede Etkinliği Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)	
1.	Kent konseyinin belediye meclis gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	2,35	1,446	28,5	
2.	Kent konseyinden Belediye meclisine iletilen talepler dikkate alınmaktadır.	3,07	1,268	35,7	
3.	Yerel politika belirleme aşamasında belediye kent konseyine danışmaktadır.	2,66	1,132	50,0	
4.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın taleplerine öncelik tanınmaktadır	3,58	1,071	50,0	
5.	Kent konseyinden gönderilen kararların belediye tarafından uygulanabilirliği yüksektir.	2,75	1,118	21,4	
6.	Meclis gündemi belirlenmeden önce belediye meclisi üyeleri ile gerekli görüşmeler yapılmaktadır.	3,549	1,114	50,1	
7.	Belediye meclisinin toplantı gündemi belirlenirken kent konseyinin önerileri dikkate alınmaktadır.	2,58	1,071	14,2	
8.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde hangisinin etkisi daha fazladır? (%)				
	Başkan	Encümen	Meclis Üyesi	Kent Konseyi	Diğerleri
	85,7	0,00	14,3	0,00	0,00

Burdur Belediye Meclisi üyelerinin gündem belirleme sorularına vermiş oldukları yanıtların frekans dağılımları Tablo 7’de görülmektedir. Burdur kent konseyinden belediye meclisine herhangi bir karar gönderilmediği için meclis üyelerinin bu konudaki değerlendirmelerinin olumlu çıkması beklenmemektedir. Ancak belediye meclisi üyelerinin yarısı yerel politika belirleme aşamasında sivil toplum kuruluşlarının ve halkın taleplerine öncelik verildiğini belirtmiştir. Ayrıca meclis gündemi belirlenmeden önce belediye meclisi üyelerinin önerilerinin dikkate alındığı da (%50,1) gözlenmiştir. Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde belediye başkanının ağırlıkta olduğu (%85,7) meclis üyelerinin ise %14,3’lük bir frekansa sahip oldukları tespit edilmiştir. Küçük ölçekli şehirlerde yüz yüze ilişkileri yoğun ve kolay olması bazı göstergelerin olumlu çıkmasına neden olabileceği için kent konseyi altında olmasa da burada karşılıklı ilişkilere dayalı bir durumdan söz edilebilir.

Tablo 8. Belediye Meclisleri Genel Gündem Belirlemede Etkinliği Ölçen Sorulara Ait Frekans Dağılımları

SORU NO	SORULAR	Ortalama	Standart Sapma	Frekans (%)	
1.	Kent konseyinin belediye meclis gündeminin belirlenmesinde etkisi vardır.	2,96	1,297	46,5	
2.	Kent konseyinden Belediye meclisine iletilen talepler dikkate alınmaktadır.	3,60	1,058	67,2	
3.	Yerel politika belirleme aşamasında belediye kent konseyine danışmaktadır.	3,12	1,093	44,8	
4.	Belediye meclisi gündemi belirlenirken halkın taleplerine öncelik tanınmaktadır	3,91	1,112	74,1	
5.	Kent konseyinden gönderilen kararların belediye tarafından uygulanabilirliği yüksektir.	3,34	1,052	55,2	
6.	Meclis gündemi belirlenmeden önce belediye meclisi üyeleri ile gerekli görüşmeler yapılmaktadır.	3,62	1,113	56,9	
7.	Belediye meclisinin toplantı gündemi belirlenirken kent konseyinin önerileri dikkate alınmaktadır.	3,22	1,108	48,2	
8.	Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde hangisinin etkisi daha fazladır? (%)				
	Başkan	Encümen	Meclis Üyesi	Kent Konseyi	Diğerleri
	74,1	6,9	13,8	1,7	3,4

Belediye meclisi üyelerinin gündem belirlemede etkinliği ölçen sorulara vermiş oldukları yanıtların genel dağılımlarının gösterildiği Tablo 8. incelendiğinde, belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde halkın beklentilerine öncelik verildiği yönündeki ifade en yüksek frekans değerini (%74,1) elde etmiştir. Meclis üyeleri kent konseylerinden kendilerine iletilen taleplerin dikkate alındığını (%67,2) ancak belediye meclisinin gündeminin belirlenmesinde kent konseyinin yeterince etkili olmadığını (%46,5) ifade etmişlerdir. Ayrıca belediye meclis üyeleri, kentin geleceğinin ve ihtiyaçlarının belirlendiği politika oluşturma safhasında, kent konseyi ile yeterli diyalogu sağlanmadığını (%44,8) ve meclis gündemi oluşturulurken kent konseyinin önerilerinin tam olarak dikkate alınmadığını (%48,2) belirtmişlerdir. Kent konseyi kararlarının belediye tarafından uygulanabilir olduğunu düşünen meclis

üyelerinin oranı ise %55,2'dir. Belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde en etkili aktör belediye başkanıdır (%74,1). Daha sonra belediye meclis üyeleri (%13,8), encümen üyeleri (%6,9), diğerleri (%3,4) ve kent konseyleri (%1,7) gelmektedir. Kent konseylerinin etkinlik derecesi oldukça düşük olmasına rağmen bu sıralamaya girebilmiş olması gelecekte yerel yönetişimin gelişimi bakımından önem taşımaktadır. Belediye meclisi üyelerinin yarısından fazlası meclis gündeminin katılımcı ve ilgili kesimlere danışılarak hazırlandığını belirtmişlerdir. Belediye meclislerinin bu ifadeleri yerel yönetişimin ruhuna da uygun bir davranıştır.

Tablo 9. Gündem Belirlemede Etkinlik Yönünden Kent Konseylerinin Karşılaştırılması

Birim	Sayı	Ortalama Rank	Kruskal Wallis H	Asymp. Sig.
Antalya	512	340,87	85,696	0,000
Afyonkarahisar	71	196,54		
Burdur	38	122,41		

H Testi sonucuna göre gündem belirlemede etkinlik yönünden kent konseyleri arasında anlamlı farklılıklar ($p=0,000$) olduğu görülmüştür (Tablo 9). U testi sonucuna göre Afyonkarahisar ile Antalya Kent Konseyleri arasında Antalya Kent Konseyi lehine, Antalya ile Burdur kent konseyleri arasında da Antalya Kent Konseyi lehine olacak şekilde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir

Tablo 10. Belediye Meclislerinin Karşılaştırılması

Kruskal-Wallis H Testi	Gündem Belirlemede Etkinlik
H	6,217
df	2
Asymp. Sig.	0,045

	Afyonkarahisar	Antalya	Burdur
N	22	21	14
Mean Rank	35,48	26,90	21,96
Afyonkarahisar	-	162,00	80,500*
Antalya	-	-	122,00
Burdur	-	-	-

***p< 0.015**

Belediye meclisleri katılım, gündem belirlemede etkinlik ve karar almada etkinlik bakımından karşılaştırıldığında, aralarında yalnızca “gündem belirlemede etkinlik” konusunda anlamlı ($p=0,045$) farklılıklar olduğu görülmüştür (Tablo 10). Farklılığın kaynağının araştırılması için öncelikle Benferroni correction işlemi yapılarak U testinde aranması gereken anlamlılık düzeyi belirlenmiştir ($0,045/3=0,015$).

Yukarıdaki Tablo 10’da görüldüğü üzere Afyonkarahisar Belediye Meclisi ve Burdur Belediye Meclisi arasında gündem belirlemede etkinlik yönünden Afyonkarahisar Belediye Meclisi lehine anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür.

**Tablo 11. Belediye Meclisleri ve Kent Konseylerinin Karşılaştırılması
(Mann-Whitney U Testi)**

Birim	Sayı	Ortalama Rank	Mann-Whitney U	Asymp. Sig.
Belediye Meclisleri	43	200,64	7,682	0,002
Kent Konseyleri	501	278,367		

Belediye meclisleri ve kent konseyi üyeleri arasında, belediye meclislerinde gündem belirlemede etkinlik bakımından farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonucuna göre, gruplar arasında $p=0,002$ düzeyinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Mean Rank değerleri göz önüne alındığında kent konseyi üyelerinin belediye meclisi üyelerine göre gündem belirlemede etkinlik konusunda daha olumlu düşündükleri görülmüştür.

SONUÇ

Yerel yönetişimin en önemli önermesi, yerel düzeyde yönetsel katılımın artırılması ve çeşitlendirilmesidir. Yönetsel katılım ise karar alma süreçlerinde etkin bir şekilde yer almakla amacına ulaşabilir. Yerel yönetişimde en kapsamlı ve organize olmuş yapılar kent konseyleridir. Gerek Belediye Kanunu’nda gerekse Kent Konseyi Yönetmeliği’nde belirtilen görevler incelendiğinde kent konseylerinin, kentin öncelikleri, sorunları, kalkınması ve gelişmesi için belediyelerde karar alma süreçlerinde etkili bir şekilde yer alması beklenmektedir. Bunun için kent konseyi kararlarının belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirileceği ifade edilmektedir.

Gündemde yer verilmeyen konular hakkında karar alınması mümkün olmadığı için karar alma sürecinin en kritik aşaması gündemin belirlenmesidir. Çalışma sonucunda, Antalya ve Afyonkarahisar kent konseyi üyeleri belediye meclisinde gündem belirlemede etkili olduklarını ifade ederlerken, Burdur kent konseyi üyelerinde bu etki düşük kalmıştır. Ayrıca belediye meclisi gündeminin belirlenmesinde hangisinin etkisinin daha yüksek olduğu sorusuna ise Antalya kent konseyi üyeleri kendilerinin,

Afyonkarahisar kent konseyi üyeleri belediye meclisinin, Burdur kent konseyi üyeleri ise belediye başkanının daha etkili olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Antalya dışındaki kent konseyleri bu soruda kendilerinin hiç etkisi olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumun Antalya kent konseyinin Yerel Gündem 21'den bu yana faal ve etkili çalışmalar yapmış olmasından ve kurumsal bir yapıya sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca Antalya iklimsel özellikleri sebebiyle çok sayıda kişinin emeklilik sonrası yerleştiği bir şehirdir. Bundan dolayı boş zamanı bol, eğitilmiş ve yaşadığı şehrin sorunlarına ilgi duyan çok sayıda insan kent konseyi çatısı altında biraraya gelerek önemli projeler üretmekte ve belediye meclisini etkilemeye çalışmaktadır

Belediye meclisleri yönünden değerlendirildiğinde ise bulguların kent konseylerinden bazı farklılıklar taşıdığı görülmektedir. Antalya kent konseyi gündem belirlemede kendilerinin oldukça etkili oldukları ifade etmiş olmalarına rağmen, belediye meclisi üyeleri bu etkinin daha düşük olduğunu belirtmişlerdir. Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi üyeleri gündem belirlemede en fazla belediye başkanının etkili olduğunu ifade ederlerken kent konseyi üyeleri kendilerinin daha etkili olduğunu belirtmişlerdi. Afyonkarahisar belediye meclisi üyelerine göre, gündem belirlemede en etkili kişi belediye başkanı iken, kent konseyi üyelerine göre ise belediye meclisidir. Belediye meclisi üyelerini daha etkili görmeleri, kent konseyi üyelerinin belediye meclisi üyeleri ile daha yakın ilişki içinde olmalarından kaynaklanabilmektedir. Burdur belediye meclisi ve kent konseyi üyeleri bakımından ise birbirine yakın değerler elde edilmiştir. Burdur kent konseyi yeni kurulmuş olması ve belediye meclisine henüz yeterince karar göndermemiş olmasından dolayı bu bulguların ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Zaten karşılaştırma testlerinde de kent konseyleri arasında Antalya kent konseyi lehine, belediye meclisleri arasında da Afyonkarahisar belediye meclisi lehine anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, kent konseylerinin mevcut yasal düzenlemeye göre belediye meclisinde gündem belirlemede yeterince etkili olması beklenmemektedir. Ancak yapılan anket çalışması ve mülakatlara dayanılarak, kent konseylerinin üye sayıları ve yapısı, kurumsallaşma seviyeleri ve belediye yönetimi ile ilişkilerinin karar alma süreçlerinde etkili olabileceği görülmektedir. Sayıları günden güne artan ve yerel siyasette daha fazla söz hakkı elde eden kent konseylerinin, belediye meclislerinde gündem belirlemede etkili olmaya başlaması ve bu olumlu gelişmenin belediyelerde diğer karar alma süreçlerinde de sürdürülmesine ihtiyaç olduğunu düşündürmektedir. Bununla birlikte kent konseyi kararlarının belediye meclislerinde bağlayıcılığını artırıcı mevzuat değişiklikleri yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Örsan Ö. (2007), "Belediye Yönetimi: Belediye Meclisi-Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı", Edt. Ayşegül Sabuktay, *Belediye Yönetimi*, TODAİE Yayını No:334, Ankara.
- Al, Hamza (2009), "Küreselleşme, Bölgeselleşme, Yerelleşme", Edt. Veysel K. Bilgiç, *Değişik Yönleriyle Yerelleşme*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Arıkboğa, Erbay (2008), "Yerel Yönetimler ve Organları: Organlar Arası İlişkilerin Üç Boyutlu Analizi", Edt. Recep Bozlağan ve Yüksel Demirkaya, *Türkiye'de Yerel Yönetimler*, Nobel Yayın, Ankara.

- BM Kalkınma Programı, *Sürdürülebilir İnsani Kalkınma, Türkiye Yönetişim Raporu*, http://www.undp.un.org.tr/undp/governance_tr.htm, (12.06.2010); HABİTAT II 2000 *İstanbul +5 Ülke Raporu*, Yönetişim Alt Bölümü Raporu, İstanbul
- BM, İnsan Yerleşimleri Konferansı Habitat II, İstanbul, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara, 1999, (02.03.2011) http://www.canaktan.org/hukuk/insan_haklari/yirminciuyuzilda/insan_yerlesimleri_konferansi.htm
- Çukurçayır, M. Akif (2003), “Dünyada Yerel Yönetimlerin Değişen Rolü ve Yeni Kimliği”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt.12, Sayı.3, (5-21).
- Emrealp, Sadun (2005), *Yerel Gündem 21 El Kitabı*, IULA-EMME Yayını, İstanbul.
- Eryılmaz, Bilal (2014), *Kamu Yönetimi*, Umuttepe Yayınları, 7. Baskı, Kocaeli.
- Gaudin, Jean-Pierre (1998), “Modern Governance, Yesterday and Today Some Clarifications to be Gained From French Government Policies”, *International Social Science Journal*, No:155, (47-56).
- Göymen, Korel (2000), “Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Yönetişim: Gereksinimler, Önermeler, Yönelimler”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt.9, Sayı.2, (3-13).
- Güzelsarı, Selime (2003), “Neo-Liberal Politikalar ve Yönetişim Modeli,” *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt.36, Sayı.2, (17-34).
- Haktankaçmaz, M. İlker (2004), “Türk Kamu Yönetiminde Yönetişimin Uygulanabilirliği”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt.37, Sayı.1, (45-62).
- İnaç, Hüsamet - Ünal, Feyzullah (2007), “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye’de Belediyeler”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı.17, (1-24).
- Kalabalık, Halil (2005), *Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Keleş, Ruşen (1995), “Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Karşısında Avrupa ve Türkiye”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt.4, Sayı.6, (3-19).
- Kerman, Uysal - Altan, Yakup – Aktel, Mehmet - Lamba, Mustafa (2012), “Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri”, *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Bursa, (14-30).
- Ökmen, Mustafa - Parlak, Bekir (2008), *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler: İlkeler, Yaklaşımlar ve Mevzuat*, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Ökmen, Mustafa ve Görmez, Kemal (2009), “Türkiye’de Yerel Gündem 21 ve Yerel Yönetişim Uygulamaları”, Edt. Kemal Görmez ve Mustafa Ökmen, *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları*, Beta Yayın, İstanbul.
- Ömürgönülşen, Uğur (2003), “Kamu Sektörünün Yönetici Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği”, Edt. Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür, *Çağdaş Kamu Yönetimi-I Kuramlar, Kavramlar*, Nobel Yayın Dağıtım, İstanbul.
- Özer, M. Akif (2005), *Yeni Kamu Yönetimi: Teoriden Uygulamaya*, Platin Yayınları, Ankara.
- Resmi Gazete, 08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı, “Kent Konseyi Yönetmeliği”.
- Resmi Gazete, 13.07. 2005 Tarih ve 25874 Sayılı, 5393 sayılı “Belediye Kanunu”

- Rhodes, R. A. W. (1996), “The New Governance: Governing Without Government”, *Political Studies*, XLIV, (652-667).
- Sağır, Meral (2003), “Küreselleşme Süreci ve Siyasal Katılımda Yeni Arayışlar: Yerel Gündem 21 Antalya Kent Konseyi Kadın Meclisi”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt.12, Sayı.4, (28-41).
- Stoker, Gery (1998), “Governance As Theory: Five Propositions”, *International Social Science Journal*, No:155, (17-28).
- Şengül, H. Tarık (1999), “Yerel Yönetim Kuramları: Yönetimden Yönetişime”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt.8, Sayı.3, (3-19).
- Toprak, Zerrin (2006), *Yerel Yönetimler*, Nobel Yayın, 6. Baskı, İstanbul.
- World Bank, *Sub Saharan Africa: From Crisis to Sustainable Development*, Washington D. C. The World Bank 1989.